

Bijlage 2 Schematisch overzicht van de opgaven en dilemma's van agrarische bedrijven bij het verduurzamen

Sectoren	Opgaven	Doel	Belemmeringen	Spoor Natuur/Milie u/Dierenwelz ijn	Bevoegd orgaan
Sectoren: melkvee, varkens, pluimvee, vleeskalveren, kleine categorieën (bijv. kalkoenen, geiten)	Deelnemers aan LBV en LBV+ in relatie tot Natuurwetgeving Omgevingsvergunning voor een Natura 2000 activiteit/Omgevingswet En Omgevingswetvergunning bouw en milieu	De beëindigingsregeling biedt de mogelijkheid om max 15% van de aanwezige stikstofrechten te hergebruiken voor de herbestemming.	Door de RvS-uitspraak stikstof van december 2024 worden extra voorwaarden gesteld aan mogelijkheid voor het benutten van deze 15% bij een herontwikkeling.. Het rijk zal hierover begin voor 1 april 2025 meer duidelijkheid geven.	Natuur en milieu	Provincie (natuur) en gemeente (bouwen en milieu)
Alle veehouderijen	Reductie ammoniakuitstoot op N2000	Brabant van het slot	Externe saldering is in NB al verboden (prov NB) A.g.v. de RvS-uitspraak stikstof van dec. 2024 is voor intern salderen een vergunning natuur nodig. Er kunnen in NB nu geen natuurvergunningen worden verleend omdat additionaliteit	Milieu en Natuur	Rechterlijke uitspraak, provincie NB, gemeente (vergunningver lening)

			door de provincie onvoldoende is ingevuld (welk deel van stikstof moet naar natuur). Dit heeft ook consequenties voor omgevingsvergunningen milieu.		
	Natuurwetgeving Omgevingsvergunning voor een Natura 2000 activiteit/Omgevingswet	Negatieve effecten op N2000 voorkomen	Stikstofdepositie op N2000 te hoog. Er worden nu in N-Brabant geen vergunningen verleend. Ook niet aan de PAS melders (23 bedrijven in Asten) en de intern saldeerders die met terugwerkende kracht vergunning moeten hebben. Druk om te handhaven op bedrijven zonder geldige vergunning	Natuur	Provincie vergunningverlenende instantie, Rijk – oplossing PAS melders
	Wet Geurhinder en Veehouderij, geurnormen gemeente	Reductie overbelaste situatie Urgentiegebied gemeente voor omwonenden en bewoners kern	Aangescherpte geurnormen in Asten	Milieu	Gemeente
	Dierwaardige veehouderij, bv meer oppervlakte per dier, vrijloopkraamhok, lange staarten, transport	Verbetering welzijn, natuurlijk gedrag	Er worden naar verwachting strengere eisen gesteld aan houderijsystemen die mogelijk een relatie hebben (negatief en positief) met ammoniakemissie (stikstof) uit stallen. Vraagt investering in stallen, maar de maatregelen zijn nog niet bekend en de zorg bestaat dat de huidige investeringen in emissiereductie	Welzijn en gezondheid van dieren	Rijk/NVWA, RO provinciaal en gemeentelijk beleid omvang bouwblok

			niet ten goede komen van dierenwelzijn Mbt de vleeskalverhouderij wordt gediscussieerd over welzijnsmaatregelen zoals transport.		
	Landelijke Bedrijfsemissienormen voor stikstof en broeikasgassen	Verbetering klimaat en natuur	Is in voorbereiding en krijgt waarschijnlijk een grote impact op de melkveehouderij V Mbt varkens: zij stoten maar zeer beperkt methaan uit, maar er kan wel methagone plaatsvinden in de mestkelder (door wat langere opslag). Door dagontmesting (kan door gescheiden stalsysteem) kan methaanemissie verminderen. Hiervoor is een nieuwe stal nodig en daarmee erkenning als emissiearm stalsysteem. Deze erkenning is er niet. Bij nieuwe stallen zou de ondernemer ook rekening kunnen houden met dierenwelzijnseisen. Een varkensstal hiervoor verbouwen is niet eenvoudig. Beter zou het zijn om deze zaken te combineren, maar dat is nu niet	Klimaat en natuur	Rijk

			mogelijk vanwege het ontbreken van erkenning van het systeem.		
Alle agrarische bedrijven binnen 2 km van Natura2000 gebied de Groote Peel (gebied GGA Vitale Peel)	Reductie ammoniakuitstoot op N2000 en 'Water en bodem-sturend'-principe	Brabant van het slot	Er zullen maatregelen/beperkingen worden opgelegd die betrekking hebben op de grondwaterstand, beregeningsmogelijkheden, bemesting, teelten etc. Deze maatregelen worden Q3 2025 bekend gemaakt. (Programma overgangsgebieden). Deze maatregelen/beperkingen zullen naar verwachting een groot effect hebben op de bedrijfsvoering van melkveehouderijen	Natuur	Provincie
Melkvee	Omgevingsverordening NB: stalaanpassing voor 1-7-'26 (voor verouderde huisvestings-systemen) Nieuwe stallen moeten direct voldoen (ook aan landelijke eisen) (Natuurtoestemming)	Reductie ammoniakuitstoot uit stallen tbv N2000, 51% tot 70% voor melkvee en 50% voor bijbehorend jongvee	De "wettelijke " effectiviteit van emissiearme huisvestingssystemen wordt in twijfel getrokken. Een passende beoordeling is nodig maar er zijn beperkte mogelijkheden om aan te tonen dat aan de geldende reductie-eisen kan worden voldaan. Daarnaast is voor nieuwe innovatieve technieken en maatregelen geen	Milieu en Natuur	Provincie, provincie verleent nu geen natuurvergunning m.u.v. Lely Sphere en Koe toilet. De gemeente zou (voor milieu en

	Er is geen stalaanpassing nodig indien - Geen verouderde stal - Voldoen door minder dieren - Minder dan 2 GVE icm natuurinclusieve bedrijfsvoering (vraagt meer grond die niet beschikbaar is) - Biologisch gehouden vrouwelijk jongvee		jurisprudentie beschikbaar. Door uitspraken RvS wordt besluitvorming aangehouden. Provincie NB houdt toch vast aan reductiedoelen en stallendeadline. De stalaanpassing richt zich alleen op ammoniakreductie. De ondernemer heeft vwb verduurzaming behoefte aan een integrale aanpak van emissie, methaan, stikstof, dierenwelzijn, bodem. Dit vraagt om het faciliteren van brongerichte systemen.		bouwen) kunnen over gaan tot vergunningverlening (als aan de geldende eisen wordt voldaan); deze vergunning kan echter niet worden geëffectueerd als er niet ook een natuurvergunning is verleend.
	KRW/Watervergunning	Negatieve effecten op N2000 voorkomen, waterkwaliteit verbeteren (chemisch en ecologisch)	Minder bemesten, beregeningsverbod De ondernemer moet klimaatadaptief zijn. Heeft behoefte aan een watervoorziening voor gewassen in droge en natte omstandigheden. In droge tijden is wateraanvoer nodig en moet water kunnen worden	Water/milieu/natuur	Rijk, provincie, waterschap

			vastgehouden. Dit vraagt technische systemen bv subirrigatie of de mogelijkheid om te kunnen beregenen. Dit is om mineralen te kunnen benutten, zaden te laten ontkiemen, voldoende vocht op het juiste moment. In natte tijden moet ook water kunnen worden afgevoerd. Voor bepaalde technische oplossingen is nog geen beleid beschikbaar op basis waarvan vergunning kan worden verleend.		
	Afschaffing derogatie (uitzondering Nitraatrichtlijn EU) per 2026	Negatieve effecten stikstofdepositie en waterkwaliteit voorkomen	Minder dierlijke mest per oppervlakte eenheid. Vraagt alternatieve investeringen bij toenemend overschot (bv vergistingssystemen) die ruimte vragen terwijl agrarische bouwblock niet kan worden vergroot obv Omgevingsverordening indien de maximale omvang al is bereikt. Gaat uit van maximaal 1,5 ha	Natuur, water	Europese Commissie
	Achtste Actieprogramma Nitraatrichtlijn 1-1-'26 van toepassing	Waterkwaliteit te verbeteren en de stikstof- en	Minder of geen mest in beekdalen. Provincie heeft nu	Water	Rijk, provincie

		nitraatvervuiling te verminderen	voorwaarden/beperkingen in voorbereiding voor de beekdalen.		
	Grondgebondenheid	Minder ammoniakuitstoot	Meer grond nodig onder het bedrijf, die niet beschikbaar komt voor de melkveesector. Kan concurrentie met akkerbouw in financieel opzicht niet aan.	Natuur, milieu	Provincie
	Mestproductieplafonds	Mestbeleid		Milieu	Rijk
Varkens	Omgevingsverordening NB: stalaanpassing voor 1-7-'24 (voor verouderde huisvestings-systemen) Nieuwe stallen moeten direct voldoen (ook aan landelijke eisen) (Natuurtoestemming)	Reductie 70% ammoniakuitstoot uit stallen tbv N2000 Reductie 40% ammoniakemissie voor biologische varkenshouderij	Ook bij varkens bestaat twijfel over de effectiviteit van emissiearme huisvestingssystemen. Chemische luchtwassers lijken op dit moment het meest perspectiefvol om vergund te worden (want in enkele zaken heeft de rechter negatief geoordeeld over de vergunning voor een combiwasser), maar niet altijd gewenst (reduceren geen geur).	Milieu en Natuur	Prov eis, provincie verleent nu geen natuurvergunning I&W op RAV en luchtwassers

			Huisvestingssystemen met bronaanpak voldoen vooralsnog niet aan de provinciale eisen, muv 1 systeem voor kraamzeugen. Ook voor varkenshouderijen worden geen besluiten genomen over vergunningen. Niet biologische bedrijven met uitloop zoals Beterleven voldoen aan de provinciale eisen Vergunningverlening ligt nagenoeg stil en daarmee ook de innovatie.		De gemeente zou (voor milieu en bouwen) kunnen overgaan tot vergunningverlening (als aan de geldende eisen wordt voldaan); deze vergunning kan echter niet worden geëffectueerd als er niet ook een natuurvergunning is verleend.
Vleesvee/Vleeskalveren	Omgevingsverordening NB stalaanpassing 1-7-2026 voor vleeskalveren. Voor vleesvee 1-7-2024 (boven de 100) Nieuwe stallen moet direct voldoen (ook aan landelijke eisen) (natuurtoestemming)	Voor vleeskalveren reductie 70% vanaf 1-7-2026) en 85% vanaf 1-1-2028 ammoniakuitstoot tbv N2000 Voor een aantal diercategorieën geldt een lagere reductie-eis tot 1 juli 2026, zoals kalveren (50%). Hiervoor zijn	Er worden nu in NB geen besluiten over vergunningen genomen. Er zijn ook geen huisvestingssystemen of maatregelen om aan de gestelde provinciale reductie-eisen te voldoen. Op grond van de beschikbare huisvestingssystemen kan alleen aan de provinciale eisen worden voldaan door toepassing van	Natuur/milieu	Provincie en gemeente Provincie verleent nu geen natuurvergunning

		vergunningaanvragen ingediend. Voor vleesvee geldt een reductie van 50% vanaf 1-7-2024 en 70% miv 1-1-2028 vanaf 100 dieren. Bij minder dieren zijn er geen eisen. Voor zoogkoeien, niet gehuisvest in ligboxen geldt een uitzondering. Geen reductie-eis voor biologisch gehouden vleesrundvee en vleeskalveren	luchtwassystemen. Ook om te voldoen aan de eisen uit het BAL bestaan geen andere mogelijkheden. Binnen deze categorie dieren heeft de laatste jaren een omslag plaatsgevonden naar Beter Leven Houderij concept waardoor de haalbaarheid van de reductie-eis verder buiten bereik is gekomen.		De gemeente zou (voor milieu en bouwen) kunnen overgaan tot vergunningverlening (als aan de geldende eisen wordt voldaan); deze vergunning kan echter niet worden geëffectueerd als er niet ook een natuurvergunning is verleend.
Vleeskuikens	Eis supermarkten in Nederland: Beter leven concept (vers vlees), anders exporteren	Dierenwelzijn verbeteren, uitloopruimte	Niet alle bedrijven hebben buitenruimte beschikbaar en WUR rapport trekt gehanteerde emissie van het concept in twijfel. Vergunningverlening stagneert, te groot risico dat verleende vergunningen bij rechter niet in stand blijven. Er is geen goed beeld van de effecten van de uitloop. Onderzoek daarnaar is	Milieuvergunning	Gemeente

			net gestart. Oude rekenmethodiek op basis van de Rav houdt daar geen rekening mee. Overgangstermijn realisatie uitloop dierenbescherming tot 1-1-2027		
	Omgevingsverordening NB Stalaanpassing 1-7-2024 voor verouderde huisvestingssystemen. Nieuwe stallen moeten direct voldoen (ook aan landelijke eisen) (natuurtoestemming)	Reductieeis 82% vanaf 1 juli 2024 en 85% na 1-1-2028. Geen uitzonderingen	Er worden nu in NB geen besluiten genomen. Effectiviteit emissiearme systemen wordt betwijfeld. Luchtwassers zijn beschikbaar. Niet effectief voor biologische houderijen. Daarnaast zijn de effecten van de uitloop op emissies niet duidelijk.	Natuur	Provincie en gemeente Provincie verleent nu geen natuurvergunning De gemeente zou (voor milieu en bouwen) kunnen overgaan tot vergunningverlening (als aan de geldende eisen wordt voldaan); deze vergunning kan echter niet worden geëffectueerd als er niet ook

					een natuurvergunning is verleend.
	Eisen aan fijnstofreductie	In nog in voorbereiding zijnde wetgeving van het Rijk is een eis opgenomen van fijnstofemissie per dierplaats van 50% voor nieuwe stallen, en 30% voor bestaande stallen. In hotspotgemeenten is de eis ook 50% voor bestaande stallen. Asten staat op de lijst met hotspotgemeenten. Contact met het Rijk in 2024 wees uit dat de wetgeving was aangehouden om synchroon te lopen met ammoniakwetgeving. Daarnaast geldt de eis van cumulatieberekening van fijnstof voor bedrijven met meer dan 800 kg fijnstofemissie per jaar of meer dan 500 kg in een gebied met een	De eis tot emissiereductie geldt ten opzichte van stallen zonder emissiereducerende maatregelen. Voor pluimvee zijn veel fijnstofreducerende technieken beschikbaar. Om de technieken toe te passen is echter wel een vergunning nodig. Met betrekking tot de cumulatieberekening, deze zorgt ervoor dat bedrijven met een grote uitstoot preciezer in de vergunning worden meegenomen, dit kan ertoe leiden dat de belasting hoger uitkomt.	Milieu	Rijk/gemeente

		achtergrondconcentratie van 27 µg/m ³ . Het gaat om bedrijven die binnen 500 meter van de aanvrager liggen. In de praktijk zijn dit (bijna) alleen pluimveebedrijven.			
	Omschakelverbod naar gemeente vleeskuikens	Voorkomen nieuwe situaties geuroverlast	Er kunnen geen nieuwe vleeskuikenbedrijven in de gemeente komen	Milieu/RO	Gemeente (RO)
Legkippen	Omgevingsverordening NB, stalaanpassing 1-7-2024 verouderde huisvestingssystemen. Nieuwe stallen moeten direct voldoen.	Reductie eis 85% miv 1-7-2024. Geen uitzonderingen	Er worden geen besluiten genomen. Effectiviteit wordt betwijfeld. Met name emissies van gangbare volière systemen worden onderschat. Beperkte mogelijkheden om aan de provinciale eisen te voldoen.		Provincie verleent nu geen natuurvergunning De gemeente zou (voor milieu en bouwen) kunnen overgaan tot vergunningverlening (als aan de geldende eisen wordt voldaan); deze vergunning kan echter niet worden

					geëffectueerd als er niet ook een natuurvergunning is verleend.
	Fijn stof reductie eisen van het Rijk	In nog in voorbereiding zijnde wetgeving van het Rijk is een eis opgenomen van fijnstofemissie per dierplaats van 50% voor nieuwe stallen, en 30% voor bestaande stallen. In hotspotgemeenten is de eis ook 50% voor bestaande stallen. Asten staat op de lijst met hotspotgemeenten. Contact met het Rijk in 2024 wees uit dat de wetgeving was aangehouden om synchroon te lopen met ammoniakwetgeving. Daarnaast geldt de eis van cumulatieberekening van fijnstof voor bedrijven met meer dan 800 kg fijnstofemissie per jaar of meer dan 500 kg in een gebied met een achtergrondconcentratie van 27 µg/m³. Het gaat om	De eis tot emissiereductie geldt ten opzichte van stallen zonder emissiereducerende maatregelen. Voor pluimvee zijn veel fijnstofreducerende technieken beschikbaar. Om de technieken toe te passen is echter wel een vergunning nodig. Met betrekking tot de cumulatieberekening, deze zorgt ervoor dat bedrijven met een grote uitstoot preciezer in de vergunning worden meegenomen, dit kan ertoe leiden dat de belasting hoger uitkomt.	Milieu	Rijk/gemeente

		bedrijven die binnen 500 meter van de aanvrager liggen. In de praktijk zijn dit (bijna) alleen pluimveebedrijven.			
	Omschakelverbod naar vleeskuikens	Voorkomen nieuwe situaties overlast omwonenden	Er is geen omschakelmogelijkheid naar vleeskuikens vanuit legkippen	RO/milieu	gemeente
Geiten	Geiten moratorium en dierwelzijnseisen aan staloppervlakte		Geitenmoratorium belemmert vooralsnog de groei van dierverblijven. Daarnaast geldt een eis aan het dieroppervlak per m2 vanuit dierwelzijn. Vaak wordt een hogere dichtheid aangevraagd. De vergunning kan hier niet op geweigerd worden. Dit wordt wel doorgegeven aan de NVWA.	RO/milieu	Provincie